

— **(Tűzkatasztrófa Szan-Franciskóban.)** Londonból táviratozzák: Lapjelentések szerint Szan-Franciskóban egy lérház égésekor harminc ember életét vesztette; eddig hat holttestet találtak meg.

— **(Tizenhatalm egy ellen.)** A bajai csendőrség, mint onnan táviratozzák nekünk, ma Herceg-szántón tizenhatalm parasztleányt tartóztatott le. A legények arra szövekedtek, hogy Tóth-Hegedűs Pál nevű társukat elteszik láb alól. Az utcán csakugyan meg is támadták Tóth-Hegedűs Pált és megölték. A gyilkosságra az adott okot, hogy a tizenhatalm sokáig legény haragudott a magyarr legényre.

— **(Az osztálysorsjáték húzása.)** Az osztálysorsjáték mai húzásának eredménye a következő: Tizenöt ezer koronát nyert a 78186; tízezer koronát nyert az 59.655; ötezer koronát nyert a 121816; kétezer koronát nyertek a 822 8875 8939. 9812 22215 47833 51431 53073 56250 58235 91357 91731 96403 101608; ezer koronát nyertek a 3628 9346 13640 25092 30187 37975 41722 56336 57514 60275 60730 66972 73117 78748 79397 81359 82002 90670 92084 96259 97199 100376 103568 114885 116831 121279; ötszáz koronát nyertek a 3701 6045 7236 15329 17217 19029 25372 31040 32797 41056 43862 44207 53974 54201 64605 66716 70067 71925 81443 84525 87251 88155 92353 92707 95223 96128 98440 105355 106340 107334 108029 112238 120809 121393 számú sorsjegyek. Azonkívül kihúztak 923 darab sorsjegyet kétszáz korona nyerménnyel. A következő húzás holnap lesz.

— **(Egy menyasszony tragédiája.)** Ma délután megjelent a főkapitányságon Ritzek József öbudi jómódú kárpitosmester és bejelentette, hogy leánya, Paula, tegnapelőtt eltávozott hazulról és azóta nem jött vissza. Eltűnése dolgában a következőket mondotta el: Leánya néhány évvel ezelőtt jegyben járt egy magyar államvasuti tisztviselővel, a kinek Ritzek kifizette egyezeregszáz korona adósságát, s a ki azután az esküvő napján levelet írt a menyasszonynak, hogy mivel látja, hogy nem lenne boldog vele, lemond a kezéről. Ritzek Paula ettől a perctől buskomorra lett. Néha napján azután erőt vett rajta a vágy, hogy volt jegyesét megtalálhassa, s akkor elmegy otthonról. Így történt tegnapelőtt is. Ritzek Paula huszéves, középtermetű, kerek arcú, barnahajú leány. Sötétzöld színű ruha, szürke téli kabát és vörös kalap volt rajta. Háromszáz korona készpénzt és ötszáz koronát érő ékszert vitt magával.

— **(Életunt emberek.)** Tegnap éjszaka Új-pásten az Árpád-utca és Attila-utca sarkán a Grüber-féle vendéglőben föbelötte magát Sütő S. Sándor tüzerkatonája és meghalt. Nem tudják, miért lett öngyilkos. Holttestét be szállították a XVI. sz. helyőrségi kórház halottas házába. — Kovács Károly lakatosné tegnap este a Lehel-utca 10. számú házában fölakasztotta magát. Még idejében észrevették és levágták, azután kórházba vitték.

— **(Leégett község.)** Szombathelyről jelentik: A németújvári járásban lévő Pásztorháza községet tegnap nagy tüzvész majdnem teljesen elpusztította. A tűz reggel kilenc órakor keletkezett, és késő estig tartott. Több száz tűzoltó, köztük Erdődy Tamás és Erdődy Lajos grófok, valamint Széchenyi Rezső gróf, továbbá több stájer tűzoltó-egyesület vonult ki és munkálkodott a lakossággal együtt a tűz oltásán, a mely azonban a nagy szélvihar következtében lehetetlen volt. A tűz 72 házat hamvasztott el teljesen a melléképületekkel együtt. Száznegyven család maradt hajlék és kenyér nélkül s ezeknek a szomszéd községek adták az első segítséget. A kár meghaladja a 300.000 koronát. A tűz oka ismeretlen. Több ember oltás közben súlyosan megsérült. Attól tartanak, hogy több öreg ember és gyermek a gyorsan terjedő tűzben lelte halálát, mert ezeket estig nem találták meg. A károsultak segítésére akciót indítottak.

— **(A nemzetközi tolvajbánya.)** Jelentették tegnap, hogy Párisban a rendőrség elfogta Hornschuh Albert volt kéményseprőmestert, a ki egy nemzetközi tolvajbánya főnöke volt. Vele együtt most kézrekerült a bandának több férfi- és hölgy-tagja is. A férfiak közt a leghírhedtebb Starke Vilmos, a ki a zsákmányul ejtett ékszert értékesítette. Kitűnő üzletember volt s az ő rendszeresen vezetett könyveiből tűnt ki, hogy kilenc és fél hónap alatt harmadfél millió korona értékű lopott ékszert adott el. A nők közül kiválik Hornschuh Hedvig, a banda főnökének unokahuga, a ki igen csinos és elegáns leány. Rendszerint utazgatott s a vonaton kedves modorával és elmsé társalgásával nyerte meg rendszerint az előkelő és gazdag emberek szimpátiáját és bizalmát. Ravaszul kifürkészte viszonyait, aztán jelentést tett Hornschuh Albertnek. A volt kéményseprő néha a villámhárítón vagy az ereszcsonornán mászott be egyik-másik lakásba. Nevezetes tagja volt még a szövetségnek Hugonin Eugénia, Hornschuh kedvese, a ki Genuában csapszékot tartott a tolvajok

és betörők számára, Bózenben pedig mint gazdag ékszerkereskedő szerepelt.

— **(Örült az utcán.)** Ma délután a Lipótmező elmeorvóintézetből megszökött egy Stocker Márton nevű elmebajos. Keresésére indultak s a Margit-rakodóparton megtalálták, a hol nagy botrányt csapott a magaviseletével. Visszavitték az örültek házába.

— **Helyreigazítás.** Husvéti számunkban közölt Tátraszéplak hirdetésében a vendéglő bérlőjének nevét sajtóhiba folytán Matejka Vilmosnak szedték; helyreigazításképp közöljük, hogy a bérlő neve: *Matejka Vince*.

— **Éjjel-nappal** boszankodik, a kinek nem tetszik a butora, zongorája, vagy a kié rossz állapotban van. De nem boszankodik tovább, ha segít a bajon s az apróhirdetésben közölt ajánlatok közül választ. A butorkereskedő meg a zongoragyáros pedig sokkal több üzletet köthet, ha árúját a *Budapesti Hírlap* apróhirdetéseiben ajánlja. Lásd a mai szám apróhirdetési között a *Butor*, *hangszer*-rovatot.

— **Modern zeneköltők albuma.** A Zipser és König zeneműkereskedő cég a budapesti színházakban előadott legkedveltebb operettek, orfeum-kuplékat, kabaret-dalokat, szalon-piészket, táncokat és dalokat egy kötetbe gyűjtötte és *Modern zeneköltők albuma* cím alatt forgalomba hozta. A vaskos kötet 107 oldalra terjed és magában foglalja Lehár, Mader, Szabados, Szirmai, Zerkovitz, Linka, Hetényi és más híres zeneszerzők legjobb műveit. E gyűjtemény 5 korona 80 fillér beküldése ellenében bérmentve rendelhető meg a *Budapesti Hírlap* kiadói hivatalában.

— **Fogtájás** megszűnik, ha *Menthol-fogszáppannal* tisztítjuk. Készíti: *Sztraka* gyógyszerész Moholón.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Piloty-iskola és a magyar művészet.

Műnkhenben, a Heinemann-szalomban, nagyérdemű kiállítás nyílt meg, mely bennünket, magyarokat is közelről érdekel.

A kiállítás első sorban ugyan Műnkhent, a művész-város hírnevét kívánja szolgálni, művészakadémiaja nagy jelentőségét bemutatni azáltal, hogy Piloty iskoláját, tanítványait, hatvanhét festőt szólaltat meg, hogy tanúságot tegyenek mesterök hivatottságáról. De a hatvanas és hetvenes évek magyar festőinek java, Székely Bertalan, Benczur Gyula, Wágner Sándor, Liezenmayer Sándor és főleg Szinyei Merse Pál, művészetünk öt kiváló jelese szintén Piloty iskolájából került ki, hogy azután a maguk lelkének szózatára hallgatva, a modern magyar művészet megteremtésében vegyenek részt.

A Heinemann-szalomban megnyílt kiállítás ékesen szóló tanuságtétel Piloty, a mester mellett. Nagy tanítóképeségének fényes bizonyága. Hiszen mellőle került ki egész sora a legkülönbözőbb egyéniségeknek, egymást kizáró irányokat képviselő művészeknek, a minő Makart és Lenbach, Leibl és Habermann, Grützner és Gysis, Defregger és Max, Oberländer és Herterich, csupa éles ellentét, érzés, szellem, kifejezőmód tekintetében egyaránt.

Mi volt a siker titka?

A most megnyílt műnkheni kiállítás bepillantást enged vetni Piloty módszerébe, mely néhány alapvető elv mellett az egyéniség szabad érvényesülését segítette elő. A mikor *Seni Wallenstein teteme előtt* című képével hírnévre tett szert, 1856-ban meghívták a műnkheni akadémiára. Röviddel ezután már sereglettek hozzá a tanítványok. Éveken át kellett várni, míg egy-egy hely megüresedett iskolájában. Leibl is, Szinyei Merse is csak nagynehezen juthattak be, Munkácsy egyáltalán nem.

Szinyei Merse Pálnak nemrég felszínre került ifjúkori levelei, melyeket műnkheni tanulóéveiben írt haza apjának, a sárosi alispánnak, érdekes képet festenek arról az időről, melyet a Piloty-iskola virágzása idejének mondhatunk, a hatvanas évek végétől, a mikor az iskolának sok magyar művészifjú növendéke volt. Szemben az előbbi korszak rajzkultúrával, Piloty a szín jogát, a festést, a valószínű hatások kultuszát, a virtuoz megoldásokat, a texturális igazságok keresését vitte be az akadémiába. Ez akkor hatalmas naturalizmusnak tetszett. Ezt a naturalizmust beállítani a történeti festészet szolgálatába, melyet a kor a legfelsőbb fokra helyezett, ez volt Piloty törekvése. Ehhez alakította ki tanítási módszerét. Tanítványait első sorban a tanulmányfej, csendélet-festés, a textura-hatások visszaadására szo-

ritotta, hogy azután ezek alapján történeti kompozíciókban tegyenek kísérletet. A Heinemann-szalomban 67 festő művei közt 29 tanulmányfejjel, 14 texturatanulmánnyal és 15 történeti vázlattal találkozunk. De e mellett szárnyat adott másfajta próbálkozásnak is. Így ötöt, kik a tájképfestészet iránt éreztek magukban hivatást, tájképtanulmányozásra buzdított, — ezek közt volt Szinyei Merse is, a kit pedig édesapja nagyban buzdított a történelmi festészetre. Szinyei erre így felelt: „Előismerem szavaid igazságát a történeti és tájképfestészetre vonatkozólag, s előismerem az előbbi felsőbbségét. De egyre arra töreksem, hogy önmagamot vizsgáljam, megítéljem, s szerintem több érzésem van a tájképfestés, mint a történelmi festés iránt, s mivel ez az igazság, azt hiszem, egy elhibázott élet volna a történeti festést forszírozni, s vagy elbuknék a nagy nehézségeken, vagy legjobb esetben középszerűségig vergődnék föl. Mig a tájképfestésben valami magasabbrendűt remélek elérni. E nézetemben megerősít egy nemrég előfordult eset: a karácsonyi szünidőben tájképi kompozíciót kíséreltem meg, s egy kis színvázlatot csináltam, melyet elvittem Pilotyhoz, hogy véleményét halljam. Nagyjában nem rosszalotta a kompozíciót, de azt mondta, hogy tájképi tanulmányokat tegyek szorgalmasan, természet után, s lehetőleg egy jó festő társaságában menjek ki a hegyek közé. Erre én hajlandó vagyok és lehet, hogy a nyáron nem is megyek haza, mert a legtöbb festő ebben az időben megy ki vidékre. Mint-hogy tehát maga Piloty bátorított, hogy a megkezdett uton tovább haladjak, el is határoztam, hogy komolyan hozzáfogok a természeti tanulmányokhoz.”

De mikor Szinyei bejutott Pilotyhoz, a történelmi festést meg kellett kísértenie, a mi azonban — a legnagyobb önsanyargatás ellenére sem sikerült. 1867-ben írja apjának: „Agyonkinzom magam, hogy valamit összehozzak, de hasztalan.” Már-már belefáradt és abba akarta hagyni. „De Piloty nagyon szigorúan veszi feladatát — írja egy későbbi levelében, — nem bocsátja ki az embert, míg valamit ki nem tud belőle sajtolni, úgy hogy az embert kényszeríti önmagát felülmulni, — mint mondani szokás.”

Szinyei e levele ékes szövege bizonyítéka Piloty kiváló tanításának, s azt igazolja, hogy nem pusztán véletlen, hogy iskolájából a kiváló művészek egész sora került ki. Hiszen ha csak magyar tanítványait vesszük szemügyre, minő más-más egyéniség fejlődött ki belőlük. Az érzelmes Liezenmayer mellett a mélygondolkodó Székely, a dekoratív erejű Wagner, a pompázó Benczur s a színben hatalmas Szinyei, mindmegannyi erőssége művészetünknek. A kiállításon Benczurt két történelmi képének vázlata: *Rákóczy elfogatása* és *XV. Lajos és Dubarry képviselik*, melléte egy férfi-tanulmányfej, mind ezidőben készült műve, s pompázó színharmóniája már tisztán érvényesül bennük. Liezenmayert arcképvázlatok és történeti képeinek vázlatai, a *Szent Erzsébet* és *Tannhäuser* és *Venusz*, gyöngéd, lágy, fátyolba borult színeivel, egyénisége kibontakozása közben mutatják be. Székely Bertalan tanulmányfejekkel van képviselve és egy *Táncosnő* című képével, mely első sorban színprobléma, a vörös és árnyalatainak tanulmányozása. Wagner Sándor — a kit tudvalevőleg Piloty tanártársul maga mellé fogadott, — csendélettanulmánnyal és tanulmányfejjel van képviselve, míg Szinyei-Merse nyolc kisebb munkával, a szín-, fény- és levegő-tanulmányok egész sorozatával mutatja be fejlődését a *Majálisig*, mely egy nagyon finom színvázlatban hasonlóképp bemutatásra kerül.

Már csak magyar tanítványai révén is kiderül Piloty kiváló tanító-tehetsége, s mi — a kiknek őt jeles művészt adott, — e kegyeletes kiállítás alkalmával csak hálásan emlékezhetünk meg róla.

Lázár Béla dr.

* **(Fedák Sári Bécsben.)** Bécsből táviratozzák: Fedák Sári a most következő színi-évadban a Strauss János-színház kötelékébe lép.

* **(Talajismereti kongresszus.)** A nemzetközi talajismereti értekezlet mai harmadik napján Glínka tanár (Oroszország) és Cornu dr. tanár (Leoben) elnöklésével folytatta tanácskozásait. Előadást tartottak: Leplae dr., a belgiumi kormány hivatalos kiküldöttje az intenzív gazdaság különleges kiválmairól a talajvizsgálatokat illetően; Schucht (Berlin) a porosz királyi földtani intézet talajvizsgálati módszereiről; Hornsitzky Henrik (Budapest) az agrogeológiai külső munkálatokról. Az előadásokat